

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobce: **M. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2025, č. j. RN-X, v řízení o námitce podjatosti soudkyně JUDr. Martiny Rýznarové ve věci vedené Krajským soudem v Ostravě – pobočka v Olomouci pod sp. zn. 72 Ad 13/2025,

t a k t o :

Soudkyně JUDr. Martina Rýznarová **n e n í v y l o u č e n a** z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci pod sp. zn. 72 Ad 13/2025.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal dne 16. 3. 2025 ke Krajskému soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci žalobu směřující proti rozhodnutí žalované, jímž mu přiznala od 27. 6. 2023 invalidní důchod třetího stupně ve výši 9 792 Kč, valorizovaný od 1. 1. 2024 na výši 10 045 Kč a od 1. 1. 2025 na výši 10 269 Kč. Žalobce nesouhlasí s datem vzniku invalidity ani s výpočtem výše invalidního důchodu.

[2] Žaloba byla dle rozvrhu práce přidělena samosoudkyni JUDr. Martině Rýznarové, která doposud v řízení učinila v reakci na návrhy a žádosti žalobce řadu procesních úkonů. Dne 9. 4. 2025 vydala usnesení o nepřiznání odkladného účinku žalobě, usnesením ze dne 26. 5. 2025 ustanovila žalobci zástupce z řad advokátů a dne 28. 5. 2025 vyzvala žalobce k doplnění žaloby. S ohledem na výslovnou žádost ustanoveného zástupce jej usnesením ze dne 2. 6. 2025 zprostila funkce, neboť žalobce v dopise ze dne 29. 5. 2025 projevil vůči ustanovenému zástupci nedůvěru s tím, že si nepřeje, aby měl přístup k žalobcovým osobním údajům a aby jej ve věci zastupoval.

[3] Dne 3. 6. 2025 uplatnil žalobce námitku podjatosti vůči rozhodující soudkyni. V ní zopakoval výtky vůči rozhodnutí žalované, namítl, že soudkyně vychází žalované vstříc a pouze kopíruje to, co jí sama žalovaná sdělí, a zpochybnil nezbytnost dalšího zkoumání zdravotního stavu před posudkovou komisí. Dosavadní postup v řízení označil

za „přešlapy“ a rozhodující soudkyni za neznalou, jednostranně nakloněnou žalované. Navrhl proto, aby věc předala „jinému soudu“, který bude jednat ve tříčlenném senátu.

[4] K námitce podjatosti se vyjádřila soudkyně JUDr. Martina Rýznarová tak, že se necítí podjata, k účastníkům řízení nemá žádný vztah a zná je pouze ze své úřední činnosti. Není jí ani znám jiný důvod, pro který by bylo možné pochybovat o její nepodjatosti. Konečně připomněla, že podle § 8 odst. 1 poslední věty zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), nejsou důvodem pro vyloučení soudce okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v rozhodování v jiných věcech.

[5] Podání žalobce společně se svým vyjádřením postoupila soudkyně krajského soudu podle § 8 odst. 5 s. ř. s. Nejvyššímu správnímu soudu. Ten obdržel dne 11. 6. 2025 podání žalobce, v němž uvedl, že by soud svůj „drahocenný úřední čas“ měl věnovat těm, „kdo si to zaslouží“, nikoliv žalobci, u něhož údajně nejsou splněny podmínky řízení a který podal žádost a souhlas se zamítnutím žaloby v celém rozsahu.

[6] Po nezbytných procesních úkonech a seznámení se s obsahem žalobcových podání a vyjádření soudkyně dospěl Nejvyšší správní soud k následujícím závěrům.

[7] K žalobcovu podání ze dne 11. 6. 2025 je třeba uvést, že ve spise krajského soudu se nenachází nic, co by nasvědčovalo zpětvzetí žaloby podle 37 odst. 4 s. ř. s. Pokud se žalobce domnívá, že nejsou splněny podmínky řízení, nebo že jeho žaloba je nedůvodná, budou tyto otázky na posouzení krajského soudu. Námitku podjatosti to však nečiní irelevantní, jak se zřejmě žalobce domnívá, a Nejvyšší správní soud o ní musí rozhodnout.

[8] Žalobce sice uplatnil námitku podjatosti rozhodující samosoudkyně krajského soudu, spojil s ní však návrh, aby byla jeho věc předána jinému soudu a aby namísto samosoudkyně rozhodoval tříčlenný senát. Takový návrh však odpovídá situaci, v níž až s ohledem na vyloučení rozhodujícího samosoudce nebo senátu není nikdo, kdo by na místně příslušném soudu mohl věc rozhodnout (§ 9 odst. 1 s. ř. s.), nebo pokud je příkazání věci jinému místně příslušnému soudu vhodné z důvodu rychlosti, hospodárnosti nebo z jiného důležitého důvodu (§ 9 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud pro takový postup neshledal s ohledem na obsah žalobcova podání jakékoliv důvody a jeho podání kvalifikoval jako námitku podjatosti s tím, že v případě její důvodnosti by mohla vést toliko k vyloučení soudkyně JUDr. Martiny Rýznarové z rozhodování. Pouze pro úplnost připomíná, že podle § 31 odst. 2 s. ř. s. je k rozhodování ve věcech důchodového pojištění (což je i nyní projednávaný případ) vždy povolán samosoudce, nikoliv senát. Také z tohoto důvodu by nebylo možné žalobcovu návrhu vyhovět.

[9] Námitka pojatosti **není důvodná**.

[10] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, *„jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem*

pokračování

k vyloučení nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech“ (zvýrazněno Nejvyšším správním soudem).

[11] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako výjimečný. Proto lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu skutečně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16, ze dne 18. 2. 2010, č. j. Nao 2/2010 – 91, ze dne 17. 6. 2015, Nao 135/2015 – 59, ze dne 28. 5. 2020, č. j. Nao 68/2020 – 55, ze dne 18. 2. 2021, č. j. Nao 180/2020 – 23 a řadu dalších).

[12] V projednávané věci založil žalobce námitku podjatosti na důvodech, které spočívají právě a výlučně v dosavadním postupu rozhodující soudkyně v řízení o jeho žalobě. Žalobce z něj (kromě údajné neznalosti) dovozuje zaujatost soudkyně.

[13] Uváděné důvody jsou však plně podřaditelné pod okolnosti, které podle § 8 odst. 1 poslední věty s. ř. s. nejsou způsobilé založit vyloučení soudce. Postup a rozhodování soudce v řízení o projednávané věci samo o sobě nemůže zpochybnit jeho nestrannost a být důvodem pro jeho vyloučení z rozhodování. Ostatně z procesních úkonů, které soudkyně v řízení o žalobě doposud učinila, nelze vyvozovat jakékoliv stranění žalované, jak žalobce namítá. Řadu z těchto procesních úkonů a rozhodnutí navíc krajský soud učinil na základě návrhů a žádostí žalobce samotného (žádost o ustanovení zástupce, vyjádření nedůvěry k ustanovenému zástupci a návrh na jeho zproštění). Pokud krajský soud vyzval žalobce k doplnění žaloby, pak tak učinil na základě posouzení jejího obsahu. Nelze z toho však vyvozovat podjatost rozhodující soudkyně. Konečně k posouzení toho, zda je rozhodování soudce založeno na „neznalosti“ a je nesprávné, pak slouží opravné prostředky (případně uplatněné až vůči konečnému rozhodnutí krajského soudu), nikoliv námitka podjatosti.

[14] S ohledem na to dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro to, aby byla soudkyně Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci JUDr. Martina Rýznarová vyloučena z projednání a rozhodnutí věci specifikované ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. června 2025

Ivo Pospíšil
předseda senátu